

Теории: Википедија и знаењето

Wiki Education Foundation

Кога луѓето бараат информации на интернет, тие често ја наоѓаат Википедија. Мрежното место е на седмото место во светот по прегледи на страници, со 500 милиони месечно.

Википедија ја уништува илузијата дека знаењето мирува. Информациите ги прикажува како поројна река, секогаш во состојба на струење. Сепак, голем дел од Википедија е изграден врз објавената историја на знаење која многу малку се поместила. Оваа ситуација ја прави Википедија идеална студија за испитување на создавањето на знаењето. Секој наведен извор е камен во реката што може да го промени својот облик. Но, што е со оние на кои им недостасува тежина на преседан - истории за кои се смета дека немаат одредена тежина?

Во оваа брошура, четворица инструктори разговараат за тоа како ја користат Википедија за да поттикнат дискусии за производство на знаење. На крајот од оваа брошура, секоја дава список на релевантни читања.

- › **Шар Бут** се осврнува кон прашањето на пристап преку привилегија на информации и како Википедија може да го прошири пристапот преку ангажирано учество.
- › **Рајан МекГрејди** ја испитува улогата на авторство во контекст на децентрализиран авторитет.
- › **Дијана Страсман** се осврнува кон прашањето на неутралноста како што се однесува на претпоставките на политиките на Википедија.
- › **Мејту Ветер** ја испитува конститутивната моќ на Википедија низ реторичка призма, испитувајќи ја улогата на идеологијата и епистемологијата во делиберативната демократија на Википедија.

Привилегија на информација

Концептот на привилегија на информација ја става информациската писменост во социокултурен контекст на правда и пристап. Задачите на Википедија може да се користат за подигање на свеста за овие контексти дури и кога тие предизвикуваат затворени модели на привилегиран пристап до информациски.

Гледањето на информациската писменост низ привилегијата го проблематизира она што може да се носи и дидактичките концепти. Ја разоткрива погрешноста на претпоставките за информациите и нејзината екологија. Ги идентификува скриените неправди и поттикнува поотворени форми на учество во областа на знаењето. Исто така, бара испитување на личната и институционалната привилегија во рамките на научната (и не толку научната) комуникација.

Критичките и феминистичките позиции се играат директно во интеракциите за учење, предизвикувајќи ги бихејвистичките и когнитивистичките претпоставки за авторитет во наставата. Феминистичката педагогија се обидува да ги разоткрива, критикува и израмни учењето, родовите и социјалните хиерархии базирани на моќ. Поврзаниот конструкт на критичката педагогија се обидува да ги разгради идеолошките системи кои угнетуваат и потиснуваат.

Идентификувањето и одговарањето на привилегијата за информации ги проширува овие критики на социјалната динамика и моќта во просторите за учење. Резултатот е пореволуционерно „превртување“ во училишната од неговиот често дискутиран технолошки противник. Учениците стануваат олеснувачи. Тие се соочени со предизвик да ги збогатат образовните простори со следење на критички увид во системите што ги опкружуваат.

Ние сме критички едукатори кога се принудуваме себеси и другите да размислуваат за моќта и привилегиите. Ние сме феминистички едукатори кога копаеме под статус квоото на нашата содржина и идентификуваме пристапи фокусирани на правдата за ангажирање на учениците во безбедно, но радикално испитување на себе и системи. Овие се убави идеи, но како и секоја теорија тие можат да се чувствуваат одвоени од непосредната практика.

Шар Бут

Директор за истражување,
настава и услуги за учење
Библиотека на Колеџите
Клермонт

(CC-BY 3.0) by Lia Friedman

Во својата двојна улога како база на јавно знаење и громобран за скептичните научници, Википедија обезбедува критериум за разговори за точноста и авторитетот. Ги ангажира учениците со овие прашања во нивната работа.

Прашања

1. До кои извори на информации имате пристап врз основа на вашата институционална припадност до кои другите немаат?
2. Кои се потенцијалните ефекти од оваа „информативна поделба“ за оние кои се наоѓаат на двете страни од неа?
3. Кои се структурите што го овековечуваат овој систем и што може да ги предизвика овие структури?
4. Кои одговорности (ако ги има) мислите дека се поврзани со привилегиран пристап до информации?

Авторство и експертиза

Енциклопедија Британика го изгради својот епистемски авторитет и реномето делумно преку промовирање на стручноста на научниците што ги избра при придонесување записи.

Спротивно на тоа, Википедија е „енциклопедија што секој може да ја уредува“. Сепак, истражувањата покажуваат дека читателите во голема мера ја третираат како точна, дури и ако имаат резерви за нејзиниот модел. Како треба да го разбереме авторството и стручноста во контекст на Википедија?

Идејата за авторот како автономен извор на значење зад текстот, особено прославен во модернистичката мисла, се соочила со критики од повеќе перспективи. Новите критичари ја прогласиле авторската намера за ирелевантна. Семиотичарите и деконструкционистите ги формализирале предизвиците за начинот на кој се произведува текстуалното значење. Фуко го свел концептот на автор на функција на самото дело. Делез артикулирал филозофски модели за да покаже дека ништо не се случува надвор од сложената мрежа на односи.

Најрелевантно, Ролан Барт ја објавил „Смртта на авторот“ и исто така со „Делото“, идејата за завршен текстуален објект напишан директно од имагинацијата на препознатлив извор. Наместо тоа, Барт нуди „Текстови“, ремикси на други списи кои бараат од читателот да создаде смисла. „Текстовите“ не се напишани од „Автори“. Тие се составени од „скриптори“ кои не можат да создаваат, но да комбинираат туѓи идеи.

Википедија и нејзините „уредници“ се најдобри примери за „Текстовите“ и „Скрипторите“ на Барт. Правилата на Википедија ги исклучуваат традиционалните автори. На пример, таа забранува оригинално истражување и го вклучува само она што е „проверливо“ во надворешни извори. Се очекува да се придржуваат придонесите „неутрална гледна точка“, но неутралноста се заснова на распространетоста на идеите во постоечката литература, а не на дискрецијата на авторот. Авторството на Википедија е речиси целосно разведено од експертизата за темата. Уредниците добиваат

Рајан МекГрејди

Кандидат за докторат, помошен инструктор
Државниот универзитет во Северна Каролина

(CC-BY-SA 2.0) by Sage Ross

добиваат признание не за новите научни идеи, туку за нивната процедурална експертиза, дискурзивни вештини кои ја поттикнуваат соработката и нивните напори да работат кон заедничко добро.

Авторитетот на Википедија не почива на ингеренциите на поединечни уредници, туку на политиките, процедурите и силата на консензусот меѓу соработниците.

Конвенционалното гледиште за авторството останува прагматично, ако и напорно, дел од едукацијата за информациска писменост. Википедија, сепак, поканува алтернативни стратегии за оценување.

Прашања

1. До кој степен предизвиците со кои се соочува евалуацијата на Википедија се прошируваат и на другите ресурси базирани на Интернет?
2. Какво влијание има водичот за стил на перцепциите за авторството?
3. Кои се некои други примери на „Текстови“ и „Скриптори“ надвор од Википедија?
4. Кои видови извори сè уште се корисно анализирани имајќи го предвид традиционалниот автор?
5. Ако оригиналното истражување не е дозволено, како може да се придонесе со експертиза на темата на Википедија?
6. Кои се некои проблеми што би можеле да произлезат од модел кој се потпира исклучиво на веќе постоечки извори?

Контекстуално знаење

Многу ученици доаѓаат на час со неформирани (или неинформирани) поими за авторитетот на Википедија. Бидејќи Википедија е највидливото складиште на знаење во нивниот секојдневен живот, учениците често претпоставуваат дека нејзината структура го претставува најважното тековно знаење.

Кога почнуваат да пишуваат за Википедија, учениците прво ги учат нејзините политики, како што е барањето дека „сите статии на Википедија и друга енциклопедиска содржина мора да бидат напишани од неутрална гледна точка, претставувајќи ги значајните гледишта правично, пропорционално и без пристрасност“. Учениците учат и за заедницата на волонтери на Википедија, кои неуморно работат за да ги поддржуваат политиките на Википедија. Овие политики помагаат да се поттикне верувањето дека постоечките системски предрасуди во Википедија, како што е родовата пристрасност, може да се намалат со пополнување на „празнините во знаењето“ во енциклопедијата.

Самата идеја за „празнини што треба да се пополнат“ подразбира теорија на знаење каде што „комплетноста“ е можност, дури и ако е само аспиративна. Меѓутоа, некои научни традиции заемаат став дека знаењето е нужно поставено и поставуваат низа длабоко истражни прашања за тоа како знаењето се конструира, легитимизира и пренесува. Овие прашања се поставуваат во области кои се движат од општествените студии на науката и социолнгвистиката до феминистичката епистемологија, културните студии и постколонијалната мисла.

Во мојот час, Википедија обезбедува студија на случај за испитување на различни перспективи на знаењето бидејќи тие се однесуваат на покривањето на темите на нашите часови. Учениците ги испрашуваат разликите во презентацијата на темите, покривањето и акцентот. Зошто темите од популарната култура и војните се опфатени поопширно отколку темите за човекови права, пол или етничка припадност? Што можеме да заклучиме за содржината што е замаглена или испуштена на Википедија?

Како се организираат постојните информации за да се нагласат одредени перспективи за тоа што и кој е важен? Чии интереси ги опслужува постојната покриеност на содржината на Википедија?

Дијана Страсман

Директор, сиромаштија, правда и човечки способности;
Каролин и Фред Мекманис
истакнат професор на
Универзитетот Практис Рајс

(CC-BY-SA 4.0) by Tommy Lavergne

Додека учениците ги ревидираат постоечките статии или создаваат нови, тие во реално време откриваат како истите факти може да се организираат на различни начини. Тие гледаат како секоја статија одразува огромен број одлуки за релативната важност на различни референци, теми и поттеми. Во пишувањето за Википедија, учениците учат не само како да „играат според правилата“, туку и за влогот зад дебатите за написите.

Учениците гледаат како заедницата на соработници на Википедија привилегира некои теории на знаење и начини на познавање над другите. Спарувањето на студентските искуства во пишувањето за Википедија со читања за историската, културната и социјалната конструкција на знаењето може да обезбеди увид во потенцијалот на Википедија и да ги оформи и да ги поткопува постоечките структури на знаење.

Прашања

1. Како перспективите на знаењето од општествените студии на науката, феминистичката епистемологија, социолнгвистиката, културните студии и постколонијалната мисла се разликуваат од перспективите рефлектирани во политиките на Википедија?
 2. Ако Википедија беше составена пред 1000 (или 500, 100 или 50 - изберете една) години, како би можела да биде поинаква, и по содржина и по соработници? Што мислите дека ќе се смени ако Википедија е уште активна после 200 години?
 3. Што мислите, како демографијата на соработниците на Википедија влијае врз изградбата на знаењето во енциклопедијата? Како би предвиделе дека англиската Википедија се разликува од Википедија на разни други јазици?
 4. Чии интереси најдобро ги опслужува Википедија? Дали има некои групи на луѓе на кои добро би им служела содржина која моментално не постои?
 5. Кои луѓе или групи во моментот имаат овластување да донесуваат правила и да одлучуваат за конфликт на Википедија?

Википедија и реторика

Ги охрабрувам учениците да ги видаат текстовите како реторички алатки. Текстовите го посредуваат нашето споделено знаење и нашите секојдневни општествени реалности. Тие влијаат на нашиот пристап до информации, но и на нашите идентитети, мислења, верувања и односи. Википедија беше корисна алатка за да им помогне на учениците да ја разберат реториката како општествено конститутивна.

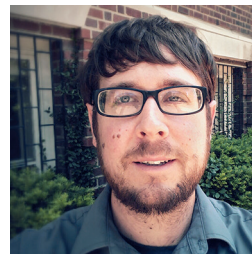
Прво, Википедија е радикално транспарентна. Учениците можат да ги погледнат историите на уредување и страниците за разговор за да ја набљудуваат тековната соработничка конструкција на статии. Тие можат од прва рака да видаат како јавното знаење е општествено изградено.

Второ, гледајќи како се одвива тој процес, тие можат да забележат како енциклопедијата е под влијание на идеолошките ограничувања. Тие идеологии го обликуваат она што го знаеме и можеме да го знаеме за тврдењата за знаење и дискурзивните системи на верувања до кои имаме пристап. И покрај тоа што ја турка дефиницијата до нејзините граници, Википедија останува енциклопедија. Секогаш е ограничена од епистемолошките функции на тој жанр.

На пример, политиката за проверливост на Википедија гарантира дека статиите се добро поддржани со легитимни извори. Тој акцент на печатеното знаење може да ги исклучи домородните култури на знаење кои би можеле да се потпираат на усното пренесување на знаењето.

Како терциерен извор, Википедија може само да ги пресликува постоечките хегемонии на информации. Предметите со поголеми тела на објавени студии ќе имаат подобра застапеност на Википедија. Многу субјекти кои се веќе маргинализирани во мејнстрим културата нема да се појават во печатените извори. Таа недоволна застапеност во печатените материјали и студии ќе продолжи преку Википедија.

Ги замолвив учениците да размислат за тие отсуства - на пример, родовиот јаз на Википедија. Апалачија, или делови од Глобалниот југ, исто така се помалку застапени поради постојните хегемонии на дискурсот.

Мејџи Ветер

Непостојан асистент-професор на Англискиот универзитет Охајо, Зенесвил

(CC-BY-SA 4.0) by Matthew Vetter

Кога учениците ги истражуваат овие идеи, тие ја сфаќаат контингентната и идеолошката природа на тврдењата за знаење на Википедија. Тие исто така ја препознаваат сопствената агенција. Тие го обликуваат јавното знаење со тоа што стануваат уредници и работат на отстранување на празнините во застапеноста.

Прашања

1. На кои начини родовиот јаз на Википедија може да биде поврзан со други празнини во застапеноста, да речеме за Глобалниот југ?
2. Како може демографскиот уредник на Википедија, како што се претежно машки, да ја обликува покриеноста и застапеноста на темата?
3. Како Википедија го поправи или промени жанрот на енциклопедијата? Како остана во границите на тој жанр?
4. Како Википедија го преобликуваше поимот авторитет кога станува збор за референтното знаење? Што е потребно за да се стане авторитетен во заедницата на Википедија?
5. Како Википедија го обликува или влијае на јавното знаење и култура?

Привилегија на информација

Шар Бут

Gordon, Larry. "Wikipedia pops up in bibliographies, and even college curricula." *LA Times* 14 June 2014.

Schonfeld, Roger C. "Discovery and Access in Light of the Ebola Outbreak." *The Scholarly Kitchen* 20 April 2015.

Swartz, Aaron. *Guerilla Open Access Manifesto*. 2008.

Yiois, Kristin. "The Open Access Initiative: A New Paradigm for Scholarly Communications." *Information Technology and Libraries* 24.4 (2005): 157–162.

Контекстуално знаење

ОД Дијана Страсман

Burke, Peter. *A Social History of Knowledge II: From the Encyclopaedia to Wikipedia*. London: Polity, 2000.

Chakrabarty, Dipesh. "Postcoloniality and the Artifice of History: Who Speaks for 'Indian' Pasts?" *Representations* 37 (1992): 1–26.

Foucault, Michel. *The Order of Things: An Archaeology of the Human Sciences* (translation from French). London: Tavistock Publications, 1970.

Haraway, Donna. 1988. "Situated Knowledges: The Science Question in Feminism and the Privilege of the Partial Perspective." *Feminist Studies* 14.3 (1998): 575–99.

Harding, Sandra. *Whose Science? Whose Knowledge?: Thinking from Women's Lives*. Ithaca, NY: Cornell University Press, 1991.

Longino, Helen E. *Science as Social Knowledge: Values and Objectivity in Scientific Inquiry*. Princeton: Princeton University Press, 1990.

Авторство и експертиза

Рајан МекГрејди

Brown Jr., James J. "Essay's Ethos: Rethinking Textual Origins and Intellectual Property." *CCC*, 66.1 (September 2009): 238–258.

Hartelius, E. Johanna. "Wikipedia and the Emergence of Dialogic Expertise." *Southern Communication Journal*, 75.5 (2010): 505–526.

Pfister, Damien S. "Networked Expertise in the Era of Many-to-Many Communication: On Wikipedia and Invention." *Social Epistemology*, 25.3 (2011): 217–231.

Sanger, Lawrence M. "The Fate of Expertise after Wikipedia." *Episteme* 6.1 (2009): 52–73.

Википедија и реторика

Метју Ветер

Gallert, Peter, and Maja van der Velden. "Chapter 1: Reliable Sources for Indigenous Knowledge: Dissecting Wikipedia's Catch-22." *Embracing Indigenous Knowledge in a New Technology Design Paradigm*. Eds. N. Bidwell and H. Winschiers-Theophilus. Indigenous Knowledge Technology Conference (IKTC). Preliminary Book Chapter.

Graham, Mark. "Wiki Space: Palimpsests and the Politics of Exclusion." *Critical Point of View: A Wikipedia Reader*. Eds. Greet Lovink and Nathaniel Tkacz. Amsterdam: Institute of Network Cultures, 2011. 269–282.

Kill, Melanie. "Teaching Digital Rhetoric: Wikipedia, Collaboration and the Politics of Free Knowledge." *Digital Humanities Pedagogy: Practices, Principles, and Politics*. Ed. Brett D. Hirsch. Cambridge: OpenBook, 2012.

Wadewitz, Adrienne. "Wikipedia's Gender Gap and the Complicated Reality of Systemic Gender Bias." *HASTAC (Humanities, Arts, Science, and Technology Alliance and Collaboratory)*. Hastac.org. 26 July 2013.

Дали сте заинтересирани за предавање со Википедија?

ГЛАМ Македонија ги поддржува предавачите во Македонија кои се заинтересирани да им назначат на своите ученици да придонесуваат со содржина во проектите на Викимедија како дел од нивните предмети. Ќе се погрижиме дизајнот на вашата задача да работи со Википедија, да ви помогне да поставите страница за курсеви на Википедија и да најдете поддршка за вашите ученици додека ја уредуваат Википедија за прв пат.

За повеќе информации, посетете ја glammacedonia.mk или испратете електронска порака на glammacedonia@gmail.com

Инспирира учење. Ја збогатува Википедија.

Сите слики од Wikimedia Commons се под лиценца CC-BY-SA или јавен домен, освен ако не е поинаку наведено. Содржината содржана е достапна под лиценцата Creative Commons Attribution-ShareAlike

3.0 (<http://en.wikipedia.org/wiki/v>.

Wikipedia:CC-BY-SA) или подоцнежна верзија.

Заштитните знаци и логоа на Фондацијата Викимедија не се вклучени во ни една друга организација.

Ова е лиценца на Creative Commons. Фондацијата Викимедија, Википедија, Викимедија Комонс, МедијаВики, Викиречник, Викикниги, Викизвор, Викивести, Викицитат, Викиверзитет, Викивидови, Википодатоци, Википатување и Мета-Вики чекаат на регистрација на заштитен знак или се регистрирани заштитни знаци на Фондацијата Викимедија. Заштитниот знак на Фондацијата за образование Вики чека регистрација.

Употребата на овие ознаки е предмет на политиката за трговски марки на Викимедија и може да бара дозвола http://wikimediafoundation.org/wiki/Trademark_Policy.

Издавач:
ГЛАМ Македонија
Ул. Будимпештанска бр. 33Б
1000 Скопје, Р. Македонија
Тел.: 070 637 468

Design by David Peters, EXBROOK, SF

10% post-consumer recycled fiber, elemental chlorine-free process, produced using renewable power